

**WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY.
JĘZYK POLSKI, KLASA 7**

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

OCENY WYRAŻONE CYFRĄ:	2	3 - spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:	4 - spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:	- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:	- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
UTWORY LIRYCZNE, UCZEŃ:					
Analiza i interpretacja	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje rodzaje literackie, określa ich charakterystyczne cechy oraz przypisuje utwór do odpowiedniego rodzaju, - wskazuje cechy gatunkowe: fraszki, pieśni, trenu, hymnu, bajki, - rozpoznaje czytany utwór jako wiersz, - dokonuje interpretacji głosowej czytanego tekstu, - krótko opowiada, o czym jest przeczytany utwór oraz wyraża własną opinię, - wyjaśnia pojęcia: podmiot liryczny, 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje cechy gatunkowe w omawianym utworze, - nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, - rozpoznaje przesłanie wiersza i wypowiada się na temat jego aktualności, - wskazuje wydarzenia historyczne zawarte w omawianych wierszach, - wskazuje podmiot liryczny w konkretnym wierszu, - określa cechy bohatera wiersza, 	<ul style="list-style-type: none"> - określa tematykę oraz problematykę egzystencjalną utworu i poddaje ją refleksji, - wykorzystuje w interpretacji tekstów odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi i etycznymi, - formułuje pytania do tekstu, - interpretuje utwór, odwołując się do symboli i alegorii, - wie, jakie są funkcje ironii w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> - określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich, - wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, kulturowy, społeczny, - wskazuje motywy literackie w kontekście innego utworu, - wskazuje motywy wspólne we wskazanych utworach oraz omawia ich realizację (wskazuje podobieństwa i różnice), 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy wiersz zgodny z podanymi kryteriami sukcesu, - prezentuje informacje na temat dzieła lub jego autora w formie ustalonej z nauczycielem, w tym w formie interaktywnej, - interpretuje wiersz i uzasadnia swoją tezę interpretacyjną, odwołując się do elementów utworu, - samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji wybranego utworu, - uczestniczy w życiu kulturalnym swojego

	<p>adresat utworu, wers, strofa, rym, refren, epitet, porównanie, przenośnia, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobienie, zgrubienie, apostrofa, pytanie retoryczne, powtórzenie, neologizm, inwokacja, ironia, symbol, alegoria, eufemizm,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje gatunki liryki (bajka, hymn, fraszka, pieśń, tren), - wskazuje bohatera utworu, - odróżnia wers od strofy (zwrotki), - pracując z tekstem, tworzy notatkę w różnej formie (np. mapy myśli, grafonotki), - korzysta z poszanowaniem praw autorskich z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi i selekcjonuje informacje, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach oraz określa wartości ważne dla bohatera, - rozpoznaje w utworach lirycznych wartości ważne dla Polaków, -dostrzega w omawianych wierszach elementy historyczne, - dokonuje przekładu intersemiotycznego (rysunek) - nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, - określa nastrój wiersza, - przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu, - wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do adresata, - wskazuje rymy w tekście, - tworzy własne rymy, - określa środek 	<p>lirycznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - posługuje się biografią autora w interpretacji utworów lirycznych, - analizuje i interpretuje nieznany tekst, nawiązując do omawianego na lekcji dzieła, - charakteryzuje podmiot liryczny, - objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach, - dokonuje przekładu intersemiotycznego (drama, spektakl), - wyodrębnia obrazy poetyckie, - wskazuje motywy literackie, - opisuje adresata utworu, - wyszukuje środków poetyckich w tekście, - tworzy własne neologizmy, - wyjaśnia, czym są „leśmianizmy”, - rozwija umiejętności samodzielnej 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje i interpretuje nieznany tekst, porównując go do omawianego na lekcji dzieła, - znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. filmach, komiksach, piosenkach, reklamie) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych, - porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie, - wskazuje elementy rytmizujące tekst (wers, rym, strofę, refren) - wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia, które wzbudza w nim czytany utwór, - rozpoznaje funkcje środków artystycznych w omawianych dziełach, 	<p>regionu i dzieli się wrażeniami podczas lekcji,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwija swoje zainteresowania oraz uzdolnienia, dzieli się nimi z uczniami w ustalonej z nauczycielem formie, - uczestniczy w projektach edukacyjnych oraz konkursach, - wyjaśnia wpływ kontekstu historycznego i historycznoliterackiego na treść i formę utworów lirycznych,
--	--	--	---	--	---

	- potrafi korzystać z zasobów bibliotecznych (stacjonarnych i on-line),	poetycki na wskazanym przykładzie, - stosuje krytyczne myślenie do oceny pozyskanych informacji, - rozwija umiejętność formułowania opinii, - posługuje się nowoczesnymi technologiami oraz zasobami internetowymi,	prezentacji wyników swojej pracy, - rozwija nawyki systematycznego uczenia się,		
UTWORY EPICKIE, UCZEŃ:					
Analiza i interpretacja	- rozpoznaje rodzaje literackie, określa ich cechy charakterystyczne oraz przypisuje utwór do odpowiedniego rodzaju, – dokonuje interpretacji głosowej czytanego tekstu, - rozpoznaje czytany utwór jako epikę, - krótko opowiada, o czym jest tekst oraz wyraża własną opinię, - wyjaśnia pojęcia: narrator, narracja, bohater, motto, puenta,	- wskazuje cechy gatunkowe w konkretnym dziele, - wskazuje podstawowe cechy gatunków dziennikarskich, - dostrzega w omawianych utworach epickich elementy historyczne, - rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową, – wyszukuje w tekście określone informacje,	- określa tematykę oraz problematykę egzystencjalną utworu i poddaje ją refleksji, - wykorzystuje w interpretacji tekstów odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi i etycznymi, - posługuje się biografią autora w interpretacji utworów	- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich, - wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, kulturowy, społeczny, - porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie, - przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia,	– prezentuje informacje na temat dzieła lub jego autora w formie ustalonej z nauczycielem, w tym w formie interaktywnej, – samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji wybranego utworu, - objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach, - uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu i dzieli się

	<p>dialog, monolog, realizm, fantastyka, wątek główny i poboczny, czas akcji, miejsce akcji, fikcja literacka, alegoria, symbol,</p> <p>- rozpoznaje i wymienia gatunki epiki (baśń, legenda, opowiadanie, nowela, powieść, mit, przypowieść, epepeja, literatura faktu), gatunki dziennikarskie (reportaż, wywiad, artykuł) oraz wskazuje ich cechy gatunkowe,</p> <p>- wskazuje, tytuł i podtytuł utworu, motto utworu,</p> <p>- wymienia bohaterów utworu,</p> <p>- rozpoznaje wątek główny w utworze,</p> <p>- odpowiada na pytania dotyczące fragmentu tekstu,</p> <p>- pracując z tekstem, tworzy notatkę w różnej formie (np. mapy myśli,</p>	<p>- rozróżnia bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy,</p> <p>- ustala kolejność zdarzeń,</p> <p>- wskazuje dialog i monolog w tekście,</p> <p>- wymienia elementy przedstawionego, takie jak: czas i miejsce akcji, bohaterowie, zdarzenia,</p> <p>- rozpoznaje w tekście alegorię i symbol,</p> <p>- określa czas i miejsce akcji oraz bohaterów,</p> <p>- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór,</p> <p>- wskazuje narratora w konkretnym utworze oraz jego cechy,</p> <p>- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach oraz określa wartości</p>	<p>epickich,</p> <p>- formułuje pytania do tekstu,</p> <p>- interpretuje utwór, odwołując się do symboli i alegorii,</p> <p>- cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,</p> <p>- tworzy streszczenie omawianego tekstu,</p> <p>- rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje,</p> <p>- ustala zależność przyczynowo-skutkową między wydarzeniami,</p> <p>- tworzy plan wydarzeń,</p> <p>- wskazuje funkcje dialogu i monologu w tekście,</p> <p>- dokonuje przekładu intersemiotycznego (drama, spektakl),</p> <p>- wskazuje motywy literackie,</p> <p>- opisuje adresata</p>	<p>- wskazuje motywy literackie w kontekście innego utworu,</p> <p>- wskazuje motywy wspólne we wskazanych utworach,</p> <p>- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. filmach, komiksach, piosenkach, reklamie) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych,</p> <p>- wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia, które wzbudza w nim czytany utwór,</p> <p>- rozpoznaje funkcje epitetów, porównań, powtórzeń, wyrazów dźwiękonaśladowczych i uosobień, zdrobnień,</p> <p>- odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, np. rysunek, drama, spektakl teatralny,</p> <p>- rozpoznaje funkcje środków artystycznych</p>	<p>wrażeniami podczas lekcji,</p> <p>- rozwija swoje zainteresowania oraz uzdolnienia, dzieli się nimi z uczniami w ustalonej z nauczycielem formie,</p> <p>- uczestniczy w projektach edukacyjnych oraz konkursach,</p> <p>- tworzy własne dzieło epickie (twórcze albo odtwórcze na podstawie dzieła dramatycznego lub lirycznego), uwzględniając cechy gatunkowe oraz poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną,</p> <p>- wyjaśnia wpływ kontekstu historycznego i historycznoliterackiego na treść i formę utworów epickich,</p>
--	--	--	---	---	--

	<p>grafonotki), - korzysta z poszanowaniem praw autorskich z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi i selekcjonuje informacje, - potrafi korzystać z zasobów bibliotecznych (stacjonarnych i on-line),</p>	<p>ważne dla bohatera, - określa tematykę utworu, - dokonuje przekładu intersemiotycznego (rysunek) - rozpoznaje odmiany powieści i opowiadania, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy, - dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką - charakteryzuje tekst jako publicystyczny, popularnonaukowy lub naukowy, - nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, - porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, - rozpoznaje fikcję literacką,</p>	<p>utworu, - wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, - odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych, - rozpoznaje fakty i opinie, - odpowiada na proste pytania dotyczące znajomości całego tekstu, - określa relacje łączące bohaterów utworu, - uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do omawianego utworu, - porównuje cechy identyfikujące teksty kultury należące do: literatury, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych, - dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą</p>	<p>w omawianych dziełach, - odróżnia zdarzenia fabuły utworu od akcji, - porównuje cechy identyfikujące teksty kultury należące do: literatury, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych, - dostrzega różnice między tekstem kultury a jego adaptacją, - dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie),</p>	
--	---	--	---	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego tekst zalicza się do literatury faktu, - rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, - wskazuje wątki główne oraz wątki poboczne, - wyszukuje w tekście określonych informacji, - stosuje krytyczne myślenie do oceny pozyskanych informacji, - rozwija umiejętność formułowania opinii, - posługuje się nowoczesnymi technologiami oraz zasobami internetowymi, 	<ul style="list-style-type: none"> naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa, - omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym: tytułu, podtytułu, motto, puenty, punktu kulminacyjnego, - opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły, - rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy, - rozwija nawyki systematycznego uczenia się, 		
UTWORY DRAMATYCZNE, UCZEŃ:					
	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje rodzaje literackie, określa ich cechy charakterystyczne oraz przypisuje utwór do odpowiedniego rodzaju, - dokonuje interpretacji 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje cechy gatunkowe w konkretnym utworze literackim, wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> - określa tematykę oraz problematykę egzystencjalną utworu i poddaje ją refleksji, - wykorzystuje w interpretacji tekstów odwołania do wartości 	<ul style="list-style-type: none"> - określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich, - wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy własne dzieło dramatyczne (twórcze albo odtwórcze na podstawie dzieła epickiego lub lirycznego), uwzględniając cechy

	<p>głosowej czytanego tekstu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i wymienia gatunki dramatu (tragedię, komedię) oraz wskazuje ich cechy gatunkowe, - wymienia elementy budowy dramatu (rodzaju): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, - odróżnia dialog od monologu, - wyjaśnia pojęcia: tragedia, komedia, komizm, ironia, - wskazuje bohatera utworu, - wskazuje tytuł i podtytuł, - wskazuje motto utworu, - wymienia bohaterów utworu, - rozpoznaje wątek główny w utworze, - odpowiada na pytania dotyczące fragmentu tekstu, 	<p>własne,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje w konkretnym utworze: akty, sceny, dialogi, monologi, didaskalia, - wyjaśnia, jakie informacje znajdują się w didaskaliach, - wskazuje w tekście elementy komizmu, - wymienia elementy świata przedstawionego, takie jak: czas i miejsce akcji, bohaterowie, zdarzenia, - określa czas i miejsce akcji oraz bohaterów, - nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, - wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach oraz określa wartości ważne dla bohatera, - określa tematykę utworu, - dokonuje przekładu intersemiotycznego 	<p>uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi i etycznymi,</p> <ul style="list-style-type: none"> - posługuje się biografią autora w interpretacji utworów dramatycznych, - formułuje pytania do tekstu, - zapisuje poprawnie dialogi i monologi, - wymienia typy komizmów (sytuacyjny, słowny, postaci) oraz wskazuje je w tekście, - wskazuje fragmenty, w których zastosowano ironię, - ustala zależność przyczynowo-skutkową między wydarzeniami, - tworzy plan wydarzeń, - wskazuje funkcje dialogu i monologu w tekście, 	<p>konteksty, np. biograficzny, historyczny, kulturowy, społeczny,</p> <ul style="list-style-type: none"> - porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie, - wskazuje funkcje komizmu, - rozpoznaje funkcje środków artystycznych w omawianych dziełach, - odróżnia ironię od sarkazmu, - wskazuje motywy literackie w kontekście innego utworu, - wskazuje motywy wspólne we wskazanych utworach, - odróżnia zdarzenia fabuły utworu od akcji, - dostrzega różnice między tekstem kultury a jego adaptacją, - odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych, 	<p>gatunkowe oraz poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną,</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu i dzieli się wrażeniami podczas lekcji, - rozwija swoje zainteresowania oraz uzdolnienia, dzieli się nimi z uczniami w ustalonej z nauczycielem formie, - uczestniczy w projektach edukacyjnych oraz konkursach, - wyjaśnia wpływ kontekstu historycznego i historycznoliterackiego na treść i formę utworów dramatycznych,
--	---	--	---	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> - pracując z tekstem, tworzy notatkę w różnej formie (np. mapy myśli, grafonotki, itp.), - korzysta z poszanowaniem praw autorskich z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi i selekcjonuje informacje, - potrafi korzystać z zasobów bibliotecznych (stacjonarnych i on-line), 	<ul style="list-style-type: none"> (rysunek), - nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, - porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, - rozpoznaje fikcję literacką, - rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, - wskazuje wątki główne oraz wątki poboczne, - wyszukuje w tekście określonych informacji, - stosuje krytyczne myślenie do oceny pozyskanych informacji, - posługuje się nowoczesnymi technologiami oraz zasobami internetowymi, 	<ul style="list-style-type: none"> - określa problematykę utworu, - dokonuje przekładu intersemiotycznego (drama, spektakl), - wskazuje motywy literackie, - opisuje adresata utworu, - wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, - rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze, - rozpoznaje fakty i opinie, - odpowiada na proste pytania dotyczące znajomości całego tekstu, - określa relacje łączące bohaterów utworu, - uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do omawianego utworu, - opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły, 		
--	--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> - rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy, - rozwija nawyki systematycznego uczenia się, - prezentuje w dowolnej formie (w tym w formie interaktywnej) treść dramatów z kanonu lektur obowiązkowych. 		
BALLADA – GATUNEK SYNKRETYCZNY, UCZEŃ:					
	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy gatunkowe ballady, – dokonuje interpretacji głosowej czytanego tekstu, - wskazuje bohatera utworu, - wskazuje tytuł i podtytuł, - wskazuje motto utworu, – wymienia bohaterów utworu, – rozpoznaje wątek główny w utworze, – odpowiada na pytania dotyczące fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy gatunkowe ballady z uwzględnieniem, z jakiego rodzaju literackiego się wywodzą, - wskazuje cechy gatunkowe w konkretnym utworze literackim, - wymienia elementy świata przedstawionego, takie jak: czas i miejsce akcji, bohaterowie, zdarzenia, 	<ul style="list-style-type: none"> - określa tematykę oraz problematykę egzystencjalną utworu i poddaje ją refleksji, - wykorzystuje w interpretacji tekstów odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi i etycznymi, - formułuje pytania do tekstu, - ustala zależność 	<ul style="list-style-type: none"> - określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich, - porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie, - rozpoznaje funkcje środków artystycznych w omawianych dziełach, - wskazuje motywy literackie w kontekście innego utworu, - wskazuje motywy wspólne we wskazanych utworach, 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy własną balladę uwzględniając cechy gatunkowe oraz poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną, - wyjaśnia wpływ kontekstu historycznego i historycznoliterackiego na treść i formę ballady,

	<p>tekstu, - korzysta z poszanowaniem praw autorskich z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi i selekcjonuje informacje, - potrafi korzystać z zasobów bibliotecznych (stacjonarnych i online),</p>	<ul style="list-style-type: none"> - określa czas i miejsce akcji oraz bohaterów, - nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, - wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach oraz określa wartości ważne dla bohatera, - określa tematykę utworu, - dokonuje przekładu intersemiotycznego (rysunek), - nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, - porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, - rozpoznaje fikcję literacką, - rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, - wskazuje wątki główne oraz wątki poboczne, - wyszukuje w 	<p>przyczynowo-skutkową między wydarzeniami, - tworzy plan wydarzeń, - wskazuje funkcje dialogu i monologu w tekście, - określa problematykę utworu, - dokonuje przekładu intersemiotycznego (drama, spektakl), - wskazuje motywy literackie, - opisuje adresata utworu, - wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, - rozpoznaje fakty i opinie, - odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych, - odpowiada na proste pytania dotyczące znajomości całego tekstu, - określa relacje</p>	<ul style="list-style-type: none"> - odróżnia zdarzenia fabuły utworu od akcji, - dostrzega różnice między tekstem kultury a jego adaptacją, - interpretuje dzieła sztuki nawiązujące do poznanych utworów synkretycznych, 	
--	---	---	--	---	--

		tekście określonych informacji, - stosuje krytyczne myślenie do oceny pozyskanych informacji, - posługuje się nowoczesnymi technologiami oraz zasobami internetowymi,	łączące bohaterów utworu, – uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do omawianego utworu, – opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły,		
RECYTACJA, UCZEŃ:					
Recytacja:	– wygłasza z pamięci wskazany wiersz – dopuszczalne są 3-4 podpowiedzi,	– wygłasza z pamięci wskazany wiersz, zwracając uwagę na znaki przestankowe, – dopuszczalne są 2 podpowiedzi,	– wygłasza z pamięci tekst ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, – dopuszczalna jest jedna podpowieź	– wygłasza z pamięci tekst ze zrozumieniem z właściwym akcentowaniem, - zna bezbłędnie treść utworu,	– wygłasza z pamięci tekst z odpowiednim napięciem emocjonalnym,
ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY, UCZEŃ:					
Komiks	- charakteryzuje komiks jako tekst kultury, - wskazuje charakterystyczne cechy komiksu, – odpowiada na proste pytania dotyczące treści fragmentu komiksu, – zna pojęcie komiksu, – odróżnia utwór pisany prozą od komiksu,	- wymienia i opisuje elementy świata przedstawionego w komiksie (czas i miejsce akcji, bohaterowie, zdarzenia), - podaje wybrane wydarzenia omawianego komiksu,	- określa tematykę oraz problematykę egzystencjalną utworu i poddaje ją refleksji, - wykorzystuje w interpretacji tekstów odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi,	- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, kulturowy, społeczny, - porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie, - określa wartości	- dostrzega motywy komiksowe w świecie współczesnym, – prezentuje informacje na temat innego komiksu lub jego autora w formie, którą sam wybierze, w tym w formie interaktywnej, – określa problematykę

	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje komiks, – krótko opowiada, o czym jest komiks, - pracując z dziełem, tworzy notatkę w różnej formie (np. mapy myśli, grafonotki, itp.), - korzysta z poszanowaniem praw autorskich z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi i selekcionuje informacje, 	<ul style="list-style-type: none"> – odpowiada na pytania dotyczące treści całego komiksu, – rozróżnia i wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w komiksie, – wyszukuje w komiksie określone informacje, – ustala kolejność wydarzeń w utworze, – rozpoznaje rodzaje bohaterów w komiksie, – przedstawia bohatera komiksu, – wymienia niektóre cechy bohaterów, – wypowiada się na temat przeczytanego komiksu, – uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do komiksu, - stosuje krytyczne myślenie do oceny pozyskanych informacji, -rozwija umiejętność formułowania opinii, 	<ul style="list-style-type: none"> narodowymi, religijnymi i etycznymi, – wskazuje wartości ważne dla bohaterów komiksu, – rozpoznaje ważne informacje w komiksie, – czyta komiks wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, wyrazów dźwiękonaśladowczych i wykrzyknień, – ocenia bohaterów literackich i zdarzenia, – określa relacje łączące bohaterów komiksu, - rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy, - rozwija nawyki systematycznego uczenia się, 	<ul style="list-style-type: none"> estetyczne poznawanych tekstów kultury, – tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny), np. dramę, spektakl teatralny, który będzie interpretacją omawianego komiksu, – analizuje elementy świata przedstawionego w komiksie i wyciąga wnioski z analizy, – rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe w komiksie, – porównuje doświadczenia bohaterów komiksu z własnymi, – odczytuje uczucia przedstawione na rysunkach. 	<ul style="list-style-type: none"> komiksu i prezentuje ją w twórczy sposób, – tworzy według własnego pomysłu komiks z poznanymi bohaterami, - uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu i dzieli się wrażeniami podczas lekcji, - rozwija swoje zainteresowania oraz uzdolnienia, dzieli się nimi z uczniami w ustalonej z nauczycielem formie, - uczestniczy w projektach edukacyjnych oraz konkursach,
--	---	---	--	--	--

		- posługuje się nowoczesnymi technologiami oraz zasobami internetowymi,			
Teatr, film, muzyka, fotografia, sztuki plastyczne (obraz, grafika, rzeźba) i audiowizualne, reklama, koncert,	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia teksty kultury, – odróżnia spektakl teatralny od programu radiowego, telewizyjnego, koncertu i filmu, – wie, kim jest widz i aktor, – zna zasady zachowania się w kinie, teatrze czy na koncercie, – nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim dzieło sztuki, – wymienia elementy obecne w dziele, – odróżnia pejzaż od portretu i martwej natury, - rozumie, czym jest adaptacja, - wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny oraz film (reżyseria, 	<ul style="list-style-type: none"> – określa tematykę tekstu kultury, – wymienia elementy realistyczne i fantastyczne, – opisuje przedstawioną sytuację, – nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie, – określa uczucia, jakie wywołuje dzieło, - prezentuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii itp., – opisuje pierwszy i drugi plan obrazu, umieszczone na obrazie elementy, - wskazuje elementy składające się na spektakl teatralny oraz film (reżyseria, charakteryzacja, gra aktorska, kostiumy, 	<ul style="list-style-type: none"> - określa tematykę oraz problematykę egzystencjalną utworu i poddaje ją refleksji, - wykorzystuje w interpretacji tekstów odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi i etycznymi, - nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii, – wskazuje cechy tekstów kultury należących do sztuk plastycznych, – opowiada w kilku zdaniach o przedstawionej sytuacji, 	<ul style="list-style-type: none"> - określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury, - wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, kulturowy, społeczny, - porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie, – przedstawia własne rozumienie dzieła sztuki poprzez podanie tematów rozmów postaci przedstawionych na obrazie, – omawia elementy sztuki plastycznej, takie jak: plan, barwy, kompozycja, światło, ruch, - dostrzega różnice 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie właściwości tekstów kultury należącej do wskazanej sztuki, - łączy teksty kultury pod względem występujących w nich motywów, - wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze, - tworzy własny tekst kultury, - wskazuje nawiązania w tekstach kultury do dzieł literackich (wskazuje dzieła sztuki w reklamie), - poznaje życie kulturalne swojego regionu i dzieli się wrażeniami podczas lekcji, - uczestniczy w życiu kulturalnym swojego

	<p>charakteryzacja, gra aktorska, kostiumy, rekwizyty, muzyka, dekoracja), - pracując z dziełem, tworzy notatkę w różnej formie (np. mapy myśli, grafonotki, itp.), - korzysta z poszanowaniem praw autorskich z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi i selekcjonuje informacje,</p>	<p>rekwizyty, muzyka), - świadomie i z uwagą odbiera filmy i spektakle adresowane do dzieci oraz młodzieży, - identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy, - określa temat tekstu, - stosuje krytyczne myślenie do oceny pozyskanych informacji, - rozwija umiejętność formułowania opinii, - posługuje się nowoczesnymi technologiami oraz zasobami internetowymi,</p>	<p>– określa nastrój obrazu oraz uzasadnia swoją wypowiedź, - wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego), - wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio, - określa główną myśl tekstu, - odróżnia fakty od opinii, - rozpoznaje manipulację i perswazję, – wypowiada się na temat filmu, koncertu, spektaklu, - rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy, - rozwija nawyki systematycznego uczenia się,</p>	<p>między tekstem kultury a jego adaptacją, - rozumie funkcje stosowania manipulacji i perswazji w tekstach kultury, – określa cechy bohaterów, – opisuje bohaterów, – wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu, – przedstawia morał płynący z przedstawienia, – opowiada w ciekawy sposób o swojej wizycie w teatrze, swobodnie używając słownictwa związanego z teatrem, – pracując w grupie, planuje scenografię, rekwizyty, kostiumy, ruch sceniczny, – przygotowuje plakat do szkolnego przedstawienia lub adaptacji lektury,</p>	<p>regionu i dzieli się wrażeniami podczas lekcji, - rozwija swoje zainteresowania oraz uzdolnienia, dzieli się nimi z uczniami w ustalonej z nauczycielem formie, - uczestniczy w projektach edukacyjnych oraz konkursach,</p>
--	---	--	--	---	---

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE, UCZENI:

<p>Fonetyka</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wie, czym jest głoska, litera i sylaba, - odróżnia głoski (w tym twarde, miękkie i zmiękczone) litery i sylaby, - wymienia samogłoski występujące w języku polskim, dzieli je na ustne oraz nosowe, - wymienia spółgłoski miękkie i twarde, dźwięczne i bezdźwięczne, - określa dźwięczność głoski testem krtani, - dzieli prosty wyraz na głoski, litery i sylaby, - zna alfabet, - układa wyrazy w kolejności alfabetycznej, - podaje definicje: akcent, upodobnienie fonetyczne, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna funkcje głoski „i”, - dzieli wyrazy na głoski, litery i sylaby z uwzględnieniem funkcji głoski „i”, - zna reguły akcentowania i zaznacza akcent w wyrazie, - wyjaśnia, dlaczego pojawiają się rozbieżności między mową a pismem, - poprawnie zapisuje samogłoski ustne, nosowe oraz spółgłoski twarde, miękkie, dźwięczne, bezdźwięczne, 	<ul style="list-style-type: none"> - mówi, akcentując zgodnie z zasadami, - zapisuje wyraz fonetycznie, stosując nawias kwadratowy, 	<ul style="list-style-type: none"> - zaznacza w wyrazie upodobnienie fonetyczne, - rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu, 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje intonację poprawnie z uwagi na cel wypowiedzi, - określa typ upodobnienia: międzywyrazowe lub wewnątrzwyrazowe, postępowe lub wsteczne, udźwięcznienie lub ubezdźwięcznienie,
------------------------	---	--	---	---	--

<p>Zróznicowanie języka, frazeologia, komunikacja językowa i kultura języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach, - wyjaśnia, czym jest norma wzorcowa i użytkowa, - wie, że wyraz ma dosłowne i przenośne znaczenie, - wie, że istnieją różne rodzaje błędów językowych, - zna pojęcia: frazeologizm, synonim, antonim, homonim, słownictwo ogólnonarodowe, słownictwo o ograniczonym zasięgu terytorialnym, archaizm, kolokwializm, wulgaryzm, wyraz rodzimy, zapożyczenie, treść i zakres wyrazu, manipulacja językowa, parafraza, słownictwo neutralne 	<ul style="list-style-type: none"> - posługuje się językiem, biorąc pod uwagę wzorcową i użytkową normę językową, - rozumie, na czym polega błąd językowy, - rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi, - rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazu w wypowiedzi, - rozpoznaje związki frazeologiczne w wypowiedziach, - rozpoznaje środki poetyckie we wskazanym tekście, - dostrzega archaizmy w utworze, - dostrzega kolokwializmy w wypowiedzi i próbuje je zastąpić wyrazami ze słownictwa ogólnego, 	<ul style="list-style-type: none"> - używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej, - określa funkcję wyrazów rodzimych i zapożyczonych w tekście, - poprawia błędy językowe we wskazanym tekście, - parafrazuje cudzą wypowiedź, - rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, - podaje przykłady związków frazeologicznych, - podaje przykłady synonimów i antonimów, - omawia zasady korzystania ze słownika synonimów, - rozumie funkcje słownictwa wartościującego w tekście, - rozpoznaje i wymienia wyrazy rodzime, - wymienia różne 	<ul style="list-style-type: none"> - przekształca tekst z uwagi na sytuację komunikacyjną, - świadomie wykorzystuje wyrazy wieloznaczne do tworzenia własnych wypowiedzi, - redaguje zdania ze związkami frazeologicznymi, - tworzy synonimy i antonimy, stosuje je we własnych wypowiedziach, - korzysta w praktyce ze słownika synonimów, - stosuje w wypowiedziach związki frazeologiczne, - potrafi za pomocą niewerbalnych środków komunikacji przekazać komunikat, - tworzy wypowiedzi w określonym stylu, - przekształca wypowiedź z jednego stylu na inny, - tworzy wypowiedź pozbawioną błędów 	<ul style="list-style-type: none"> - dostosowuje sposób wyrażania się do celu wypowiedzi, - wskazuje różnicę między faktem a opinią, - zna i stosuje zasady spójności formalnej i semantycznej tekstu, - tworzy pomoce dydaktyczne związane z językiem, np. fiszki z trudnym słownictwem, - koryguje błędy swoje i innych,
--	--	---	--	---	---

	<p>i wartościujące, – zna frazeologizmy omawiane na lekcji, - rozumie pojęcie stylu, wymienia style: potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny, – zna słownik synonimów, - rozpoznaje tekst jako komunikat (literacki, ikoniczny, reklamowy, informacyjny), identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi, - wymienia sposoby komunikacji niewerbalnej: gest, mimika, mowa ciała, - korzysta ze słownika terminów literackich,</p>	<p>– wie, jak korzystać ze słownika synonimów, - rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, - dostrzega zróżnicowanie słownictwa, - rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu, - rozumie znaczenie homonimu, - rozróżnia treść i zakres wyrazu, - określa sytuację komunikacyjną i wskazuje jej wpływ na kształt wypowiedzi, - rozpoznaje znaczenie komunikacji niewerbalnej, - zna sposoby wzbogacania słownictwa, - wskazuje cechy</p>	<p>rodzaje zapożyczeń, wyjaśnia ich funkcje i omawia ich przydatność, - tworzy spójny tekst, - stosuje bogate słownictwo w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych, - określa styl wskazanej wypowiedzi, - podaje przykłady słownictwa modnego, - wyraża opinię na temat zjawisk językowych i ochrony polszczyzny, - przedstawia argumenty w dyskusji, - stosuje środki retoryczne, - wyjaśnia, na czym polega kultura języka, - podaje przykłady mody językowej,</p>	<p>językowych, - urozmaica język swojej wypowiedzi, - świadomie stosuje neologizmy w swoich wypowiedziach, - świadomie używa kolokwializmów i archaizmów w celu stylizacji tekstu,</p>	
--	--	--	---	---	--

		charakterystyczne dla stylów: potocznego, urzędowego, artystycznego, naukowego, publicystycznego,			
Części mowy - wszystkie	- wymienia odmienne i nieodmienne części mowy,	- podkreśla wskazaną część mowy w tekście,	- wskazuje wszystkie dotychczas poznane części mowy w zdaniu, - kategoryzuje wyrazy na wskazane części mowy,	- wskazuje wszystkie dotychczas poznane części mowy w zdaniu i określa ich formę,	- tworzy pomoce naukowe o tematyce części mowy
Części mowy - rzeczownik	- zna kolejność przypadków oraz ich pytania, - poprawnie odmienia rzeczownik przez przypadki i liczby, - wskazuje, że to odmienna część mowy, - wskazuje rodzaj rzeczownika, - wyjaśnia definicję: temat fleksyjny, końcówka fleksyjna, oboczność,	- rozpoznaje część mowy w zdaniu, - określa formę (przypadek, liczba, rodzaj), - oddziela temat od końcówki, - wskazuje oboczności w temacie,	- stosuje poprawnie formy gramatyczne, - określa przypadek rzeczownika w zdaniu,	- zna i poprawnie stosuje zasady interpunkcyjne związane z wołaczem, - wskazuje rzeczowniki występujące wyłącznie w jednej z liczb oraz poprawnie je odmienia,	- używa poprawnie różnych form części mowy, a w razie wątpliwości korzysta ze słownika lub poradni językowej, - tworzy projekt na temat wybranej części mowy,
Części mowy - przymiotnik	- zna pytania, - wskazuje, że to odmienna część	- rozpoznaje część mowy w zdaniu, - poprawnie stopniuje	- stosuje poprawnie formy gramatyczne, - określa formę	- tworzy przymiotniki od przysłówków i odwrotnie,	- używa poprawnie różnych form części mowy, a w razie

	<p>mowy, – wie, że przymiotniki się stopniają, – rozróżnia stopnie przymiotnika i przysłówka, - wymienia typy stopniowania,</p>	<p>przymiotniki,</p>	<p>(przypadek, liczba, rodzaj), - stosuje stopniowanie we właściwych kontekstach,</p>		<p>wątpliwości korzysta ze słownika lub poradni językowej, - wskazuje typ stopniowania, - wymienia przymiotniki, które się nie stopniają, - tworzy projekt na temat wybranej części mowy</p>
<p>Części mowy - czasownik</p>	<p>- zna pytania, - wskazuje, że to odmienna część mowy, – wymienia formy, przez które odmienia się czasownik: osoba, liczba, czas, rodzaj, tryb, aspekt, - wymienia tryby czasownika, - odmienia przez osoby, liczby, czasy i rodzaje, - rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no , -to, bezokoliczniki, imiesłowy, – rozpoznaje osobę,</p>	<p>- rozpoznaje część mowy w zdaniu, - określa formę gramatyczną. – rozpoznaje aspekt czasownika, - łączy w pary czasowniki dokonane i niedokonane, - zna typy imiesłowów, zasady ich tworzenia oraz i odmiany, - odróżnia imiesłowy przymiotnikowe od przymiotników, - odmienia imiesłowy przymiotnikowe przez przypadki, - tworzy imiesłowy z partykułą nie,</p>	<p>- stosuje poprawnie formy gramatyczne, – przekształca czasowniki w formach osobowych na czasowniki w formach nieosobowych, - tworzy dokonane odpowiedniki czasowników niedokonanych i odwrotnie, – przekształca zdania z jednego trybu w inny, - poprawnie stosuje imiesłowy równoważnik zdania, - określa typ imiesłowu,</p>	<p>- poprawnie odmienia czasownik w określonym trybie i aspekcie, biorąc pod uwagę sens i cel wypowiedzi, - rozumie funkcje imiesłowowych równoważników zdania, - przekształca zdanie w imiesłowy równoważnik zdania i odwrotnie, - wskazuje wypowiedzenia z błędnie zastosowanym imiesłowem oraz wyjaśnia, na czym polegał błąd,</p>	<p>– używa poprawnie różnych form części mowy, a w razie wątpliwości korzysta ze słownika lub poradni językowej, – odróżnia w formach osobowych czasowników formę złożoną czasu przeszłego z bezokolicznikiem od formy złożonej z dwóch czasowników, - tworzy projekt na temat wybranej części mowy,</p>

	liczbę, czas, rodzaj i tryb - wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłowów,				
Części mowy - liczebnik	- zna pytania, - wskazuje, że to odmienna część mowy,	- rozpoznaje część mowy w zdaniu,	- stosuje poprawnie formy gramatyczne, - określa formę (przypadek, liczba, rodzaj),	- odróżnia rzeczowniki nazywające liczby od liczebników, - rozróżnia typy liczebników i poprawnie stosuje je w życiu codziennym,	- używa poprawnie różnych form części mowy, a w razie wątpliwości korzysta ze słownika lub poradni językowej, - tworzy projekt na temat wybranej części mowy,
Części mowy - zaimek	- zna pytania, - wskazuje, że to odmienna część mowy,	- rozpoznaje część mowy w zdaniu,	- stosuje poprawnie formy gramatyczne, - odmienia zaimek przez przypadki, liczby i rodzaje,	- określa formę (przypadek, liczba, rodzaj), - wskazuje funkcję zaimka w zdaniu, - poprawnie stosuje krótkie i długie formy zaimków,	- używa poprawnie różnych form części mowy, a w razie wątpliwości korzysta ze słownika lub poradni językowej, - tworzy projekt na temat wybranej części mowy,
Części mowy - przysłówek	- zna pytania, - wskazuje, że to nieodmienna część mowy, - wie, że przysłówki się stopniają, - rozróżnia stopnie przymiotnika i przysłówka	- rozpoznaje część mowy w zdaniu, - poprawnie stopniuje przymiotniki,	- stosuje stopniowanie we właściwych kontekstach,	- tworzy przymiotniki od przysłówek i odwrotnie,	- wskazuje typ stopniowania, - tworzy projekt na temat wybranej części mowy,

	- wymienia typy stopniowania,				
Części mowy - przyimek	- wskazuje, że to nieodmienna część mowy,	- rozpoznaje część mowy w zdaniu, - wie, że przyimek łączy się z rzeczownikiem,	- wskazuje wyrażenie przyimkowe, - podaje przykłady wyrażen przyimkowych, - poprawnie stosuje przyimki w zdaniu,	- poprawnie zapisuje przyimki złożone,	- określa funkcję przyimka w tekście, - tworzy projekt na temat wybranej części mowy,
Części mowy - spójnik	- wskazuje, że to nieodmienna część mowy, - wskazuje funkcję spójników,	- rozpoznaje część mowy w zdaniu, - wymienia spójniki wymagające i niewymagające użycia przecinka,	- łączy zdania składowe i wyrazy, stosując poprawne spójniki,	- zna i poprawnie stosuje zasady interpunkcyjne,	- tworzy projekt na temat wybranej części mowy,
Części mowy - wykrzyknik	- wskazuje, że to nieodmienna część mowy,	- rozpoznaje część mowy w zdaniu,	- wskazuje funkcję wykrzyknika w zdaniu,	- zna i poprawnie stosuje zasady interpunkcyjne,	- tworzy projekt na temat wybranej części mowy,
Części mowy - partykuła	- wskazuje, że to nieodmienna część mowy, - zna zasady pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy,	- rozpoznaje część mowy w zdaniu, - podaje przykłady partykuł, - wyjaśnia zasady pisowni <i>nie</i> we wskazanym wyrazie,	- wskazuje funkcje partykuł w zdaniu, - tworzy imiesłowy z partykułą <i>nie</i> , - tworzy zaprzeczenia wyrazów z użyciem partykuły <i>nie</i>	- stosuje partykuły z uwagi na cel wypowiedzi, - przekształca zdania z użyciem partykuł, - wymienia wyjątki od zasad pisowni partykuły <i>nie</i> ,	- tworzy projekt na temat wybranej części mowy,

<p>Składnia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia i definiuje części zdania (podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik), wskazuje ich pytania, - wymienia typy podmiotów oraz orzeczeń, - zna pojęcia: wypowiedzenie oznajmujące, rozkazujące, pytające, zdanie pojedyncze, złożone, wielokrotnie złożone, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania, mowa zależna i niezależna - wskazuje znaki interpunkcyjne kończące te zdania, - zna spójniki charakterystyczne dla typów wypowiedzeń złożonych, - wie, czym się różni zdanie od 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje funkcje części mowy w zdaniu (podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik), - nazywa części zdania, - określa typ podmiotu i orzeczenia, - rozpoznaje związek główny oraz związki poboczne w zdaniu, - rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające oraz stosuje je, uwzględniając cel wypowiedzi, - przekształca typy zdań z uwagi na cel wypowiedzi, - rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń (zdanie pojedyncze, złożone, wielokrotnie złożone oraz równoważnik zdania), 	<ul style="list-style-type: none"> - określa funkcje wyrazów poza zdaniem, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach, - rozpoznaje zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, - przekształca zdania pojedyncze w złożone, równoważniki w zdania i odwrotnie oraz stosuje w praktyce językowej, - rozumie funkcje określonych typów wypowiedzeń i stosuje je w praktyce językowej, - przekształca mowę zależną w niezależną i odwrotnie, 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy dialogi, stosując wypowiedzenia z uwagi na ich cel, - tworzy wykres wskazanego zdania pojedynczego i złożonego współrzędnie oraz podrzędnie, - odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od rozwiniętego, - rozbudowuje zdanie pojedyncze nierozwinięte w rozwinięte, - rozpoznaje, jaką częścią mowy jest wyraz w zdaniu, - poprawnie stosuje zdanie i równoważnik zdania w swoich wypowiedziach, - stosuje mowę zależną i niezależną we własnych wypowiedziach pisemnych, - redaguje tekst, w którym wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> - układa logiczne zdanie do podanego wykresu, - określa typy przydawek i okoliczników we wskazanym zdaniu, - tworzy wykresy zdań złożonych wielokrotnie,
------------------------	---	---	---	--	--

	<p>równoważnik zdania (w tym imiesłowowego równoważnika zdania).</p> <p>- zna zasady interpunkcyjne związane ze stosowaniem imiesłóww przysłówkowych,</p>	<p>- wskazuje różnicę między dopełnieniem i okolicznikiem,</p> <p>- tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone ze zdań pojedynczych,</p> <p>- poprawnie stawia przecinki w wypowiedzeniach z imiesłowowym równoważnikiem zdania,</p> <p>- odróżnia mowę zależną od niezależnej,</p>		<p>bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej,</p>	
Słowotwórstwo	<p>- wyjaśnia pojęcia: wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, rodzina wyrazów, wyraz pokrewny, rdzeń, wyraz złożony, wyraz pokrewny, wyraz bliskoznaczny, skrót, skrótowiec, neologizm</p>	<p>- rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny,</p> <p>- tworzy rodzinę wyrazów,</p> <p>- wyjaśnia różnicę między wyrazem bliskoznacznym i wyrazem pokrewnym,</p> <p>- odróżnia skróty od skrótowców,</p> <p>- zna poprawny zapis skrótów z uwzględnieniem</p>	<p>- w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant,</p> <p>- określa rodzaj formantu,</p> <p>- układa rodzinę wyrazów według kolejności ich powstawania,</p> <p>- wskazuje rdzeń,</p> <p>- wyjaśnia, czy dany wyraz jest skrótem czy skrótowcem,</p>	<p>- wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym,</p> <p>- wskazuje wyrazy złożone,</p> <p>- tworzy wyrazy złożone ze wskazanych wyrazów,</p>	<p>- tworzy projekt na temat słowotwórstwa,</p>

	- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych,	zasad interpunkcji,			
Ortografia Ocenianie dyktand wyrazowych: - 0 błędów – 6, - 1 błąd – 5, - 2-3 błędy – 4, - 4-5 błędów – 3, - 6 błędów – 2, - 7 i więcej – 1 Ocenianie dyktanda – tekst ciągły: - 0 błędów – 6 - 1-2 błędy – 5, - 3-4 błędy – 4, - 5-6 błędów – 3, - 7-8 błędów – 2, - 9 i więcej – 1 3 błędy interpunkcyjne = 1 błąd ortograficzny (do oceniania dyktanda w tekście ciągłym).	- zapisuje poprawnie wyrazy często używane, - rozpoczyna wypowiedzenie wielką literą, - zna zasady pisowni wyrazów z <i>ó, u, rz, ż, h, ch</i> i pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, - zna zasady pisowni wielkiej i małej litery, - zna zasady ortograficzne dotyczące zastosowania formantów: <i>z-, s-, ś-, anty-, arcy-, pseudo-, super-</i> , - zna zasady pisowni przymiotników złożonych, - rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, - korzysta ze	- zapisuje poprawnie wyrazy, których pisownię wcześniej wyćwiczył, - stosuje zasady pisowni wyrazów z <i>ó, u, rz, ż, h, ch</i> oraz partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, - korzysta ze słowników specjalnych, - zna zasady odmiany imion, nazwisk, nazw miejscowości, - wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych,	- pisze poprawnie pod względem ortograficznym, - uzasadnia pisownię wyrazów odpowiednią regułą ortograficzną, - stosuje zasady pisowni wyrazów z innymi trudnościami niż <i>ó, u, rz, ż, h, ch</i> oraz partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, - zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych,	- zna zasady pisowni partykuły <i>-by</i> z osobowymi formami czasowników, - wskazuje wyraz, w którym zastosowano tę samą zasadę ortograficzną, - zna zasady pisowni w zakresie pozostałych zasad ortograficznych i stosuje je w praktyce, - zapisuje poprawnie wyrazy, które są wyjątkami, - poprawnie odmienia nazwiska,	- tworzy projekt na temat wybranych trudności ortograficznych, - tworzy pomoce dydaktyczne,

	słowników ogólnych języka polskiego				
Interpunkcja Ocenianie interpunkcji: - 0 bł. – 6, - 1-2 błędy – 5, - 3-4 błędy – 4, - 5-6 błędów – 3, - 7-8 błędów – 2, - 9 i więcej – 1	– rozróżnia znaki interpunkcyjne: kropkę, przecinek, znak zapytania, wykrzyknik, cudzysłów, dwukropek, średnik, nawias, – stosuje kropkę na końcu zdania. – stosuje znaki interpunkcyjne w redagowanych przez siebie tekstach, - zna zasady interpunkcyjne związane ze stosowaniem imiesłówów przysłówkowych,	– wie, że należy postawić przecinek, aby oddzielić te same części mowy, – stosuje cudzysłów w tytułach i cytatach, – używa wykrzyknika, – wymienia zasady użycia przecinka przed spójnikami i w zdaniu, – stosuje dwukropek i myślnik w dialogu, - zna poprawny zapis skrótów z uwzględnieniem zasad interpunkcji, - poprawnie stawia przecinki w wypowiedzeniach z imiesłowym równoważnikiem zdania,	– oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym, – używa dwukropka przed wyliczeniem, – określa różnice w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego, - poprawnie zapisuje skróty z uwzględnieniem zasad interpunkcji, - uzupełnia zdania wyliczeniami i wtrąceniami z zachowaniem zasad interpunkcji.	- wskazuje funkcję środków interpunkcyjnych w zdaniu, - redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej.	- tworzy projekt na temat wybranych trudności interpunkcyjnych, - tworzy pomoce dydaktyczne,

TWORZENIE WYPOWIEDZI W KLASACH 7-8:

dialog, opowiadanie (twórcze i odtwórcze), zaproszenie, ogłoszenie, opis, charakterystyka, rozprawka, recenzja, podanie, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad,

Nauczyciel wybiera, które formy wypowiedzi omówi w danej klasie, biorąc pod uwagę możliwości uczniów. Uczniowie zobowiązani są do utrwalania form wypowiedzi omawianych na lekcjach zgodnie z podanymi kryteriami sukcesu.

Procentowy zakres punktacji na wskazaną ocenę (zgodnie ze Statutem szkoły)	2: 30% - 49%	3: 50% - 74%	4: 75% - 89%	5: 90% - 97%	6: 98%-100%
---	--------------	--------------	--------------	--------------	-------------